

Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér.

Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelni. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot. Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

1. feladat

- a) Döntő vereséget mért Pharszalosznál Pompeiusra. aláhúzása
- b) Augustus meghódította Pannóniát. aláhúzása
- c) A Római Birodalom kettészakadása. aláhúzása 3 pont

2. feladat A)

Julius Caesar	Augustus
a, d, f, g, h, m, o	b, c, e, i, l, n, p

14 pont

B) 1. j. Theodosius (Csak a két elem (betűjel, név) helyes beírása esetén adható 1 pont.)

2. k. Attila vagy Aetius (Csak a két elem (betűjel, név) helyes beírása esetén adható 1 pont.)

(Attila vagy Aetius – bármelyik név elfogadható.)

2 pont

3. feladat

1. (ikonok), 4. (görög vagy nemzeti nyelvek), 5. (kovászos kenyér a szertartásokon),

8. (a purgatórium tagadása), 10. (konstantinápolyi pátriárka) bekarikázása

5 pont

4. feladat

- 1. római
- 2. zsidó
- 3. nyugati keresztény
- 4. görög
- 5. keleti keresztény
- 6. iszlám

6 pont

5. feladat

- a) Monte Cassino
- b) Regula
- c) 529
- d) „Imádkozz és dolgozz!” (A beírt válaszok sorrendje felcserélhető.)

4 pont

6. feladat

- a) 2. bekarikázása
- b) X bekarikázása
- c) 2. bekarikázása
- d) 1. bekarikázása
- e) X bekarikázása
- f) 1. bekarikázása
- g) 2. bekarikázása

7 pont

7. feladat

- a) Ószövetség/héber Biblia aláhúzása
- b) VII. Gergely a pápai hatalomról aláhúzása
- c) Aquinói Szent Tamás művéből aláhúzása

3 pont

8. feladat

- a) 3. („Takácsmester nem tarthat szövőszéket házán kívül fiai, testvérei vagy unokaöccsei számára.”)
- b) 1. („Ha valakinek az Isten tizedt adott egy évben, a tizedik részt adja az Istennek.”)

(Részlet Szent István II. törvénykönyvéből)

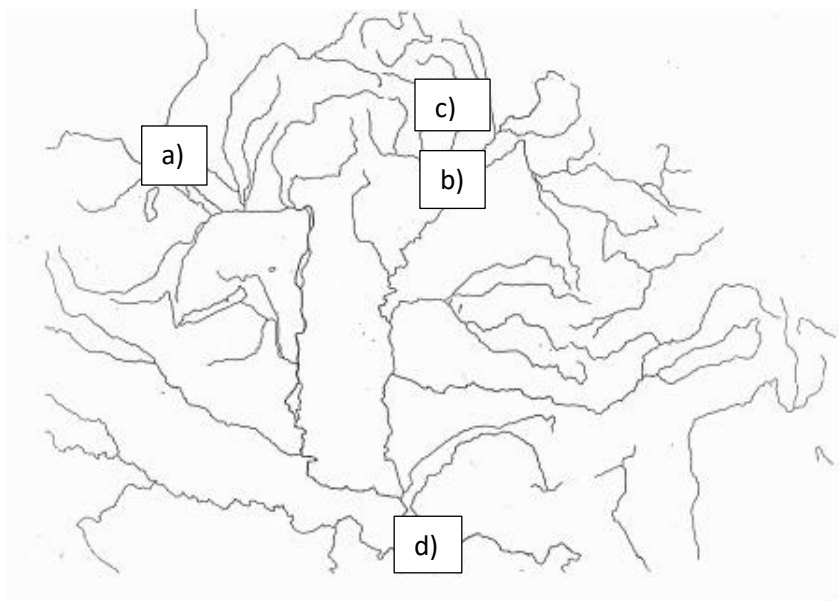
- c) 2. („A kommuna tagjai közül tizenhárom előljárót kell választani, s e tanácsbeliek, valamint a tanácsbeli esküdtek javaslatai szerint egy vagy két előljárót kell választani.”)

(Fülöp Ágost 1182-ben megerősíti a kommuna 1099-ben szerzett jogait.)

3 pont

9. feladat

- a) Pozsony beírása
- b) Muhi beírása
- c) Rozgony beírása
- d) Nándorfehérvár beírása

4 pont

10. feladat

a) Az uralkodók időrendi sorrendben	Géza fejedelem	Szent István	Szent László	II. András	IV. Béla	I. Károly	Nagy Lajos	Luxemburgi Zsigmond
Jellemzőik betűjele	e)	f), h)	d), i)	k)	b), j)	l), o)	g), n)	c), m)

Az első sorban az a) feladat megoldásánál csak akkor jár az 1 pont, ha a történelmi személyiségek neve időrendben, balról jobbra haladva pontosan rögzítésre kerül. Az uralkodók neve alatti oszlopba csak a megadott betűjelek beírása elfogadható. Minden betűt csak egyszer lehet felhasználni.

15 pont**11. feladat**

- a) 1442.
- b) hosszú hadjárat
- c) Várna
- d) I. Ulászló

4 pont**12. feladat**

- a) reneszánsz
- b) román / romanika
- c) gótikus
- d) támpillérek aláhúzása
- e) díszes üvegablakok aláhúzása
- f) karcsú tornyok aláhúzása

6 pont**13. feladat**

- a) Eiréné
- b) teológiai
- c) Bölcsesség
- d) Hatalom
- e) Konstantin
- f) alamizsnálkodás
- g) Hagia Sophia
- h) idősothton
- i) kórház
- j) rokkantmenhely
- k) árvaház
- (A h), i), j), k) elemek beírása felcserélhető)
- l) II. Komnénosz Jánoshoz
- m) Piroska és Komnénosz János /Jóannész frigye a Magyar Királyság és a Kelet-Római Birodalom kapcsolatát volt hivatott megerősíteni. vagy A két ország határát a Duna képezte, a Magyar Királyság balkáni terjeszkedési politikája Horvátország és Szerbia irányába azonban Géza, László és Kálmán uralkodása alatt egy évszázadon át szembeállította a két hatalmat. A magyar-bizánci összecsapásokat látványos diplomáciai kiegyezések követték. (Más tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

13 pont

14. feladat Esszé

Az érettségi értékelési szempontjait kell alkalmazni az alábbi pontozással. Kérem a javító kollégákat, vegyék **figyelembe, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.**

11 pont

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	4

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja III. Béla belpolitikai, külpolitikai tevékenységét. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont) Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája III. Béla és rögzít a témához kapcsolódó évszámot és történelmi helyszínt (pl. uralkodása 1172-1196, Bizánc, 1192 – I. László királyt szentté avattatta, 1181-ben elfoglalta Dalmáciát, visszaszerezte a Szerémséget) Az 1 pont akkor jár, ha mindkét szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség és nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat. Pl. császár, pápa, regálé, várispánság, kancellária, monostor, keresztes hadjárat, stb. (1 pont) Legalább 4 fogalmat használ.

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a forrásokat használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- Létrehozza a királyi kancelláriát. Elrendelte, hogy minden eléje kerülő ügyet írásban rögzítsenek. Lehetővé tette a birtokadományozások írásban rögzítését. Intézkedésével az írástudó réteg növekedését lehetővé tette.
- 1181-ben elfoglalta Dalmáciát, visszavette a Szerémséget, meghódította Belgrádot.
- A bizánci háborúk 1185-ben békével értek véget. / Külpolitikai aktivitását bizonyítja, hogy 1188-ban Halicsba vezetett hadjáratot.
- Számtalan egyházi intézményt alapított. Pl. esztergomi johanniták egyháza, ciszterci monostorok (Pilis, Zirc, Szentgotthárd)

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 4 elemre utal a témához tartozóan (4 pont): pl.

- Bizáncban nevelkedett, ahonnan hozta az államszervezés, az államigazgatás tapasztalatait.
- Mánuel császár támogatta hatalomra kerülését. Belső harcok előzték meg trónra kerülését, de Bélát (III. István testvére) elfogatta. Kemény fellépését követően nem kellett összeesküvéstől tartania.
- Az 1170-es években a belső stabilizációt tartotta fontos feladatának. Fenntartotta Bizánccal és a pápával a baráti viszonyt.
- Változás következett be a királyi jövedelmekben. Fontossá váltak a regálék (pénzváltás, vámok, só, vásárok, a várispánságok jövedelmének kétharmada, az erdélyi telepeseiktől, a szlavón bánságból származó jövedelmek.
- Az 1185-ben készült jövedelemösszeírás bizonyította az ország gazdasági növekedését, erejét.

- Egyházpolitikájában szorgalmazta új kolostorok alapítását, a magyar szentek kultuszát, a ciszterci rend magyarországi monostorainak építését.
- Visszafogott külpolitikája megváltozott. Ehhez hozzájárult a legnanói csata, Mánuel császár halála.
- Dalmácia meghódítása, a Szerémség visszaszerzése, Belgrád meghódítása.
- Második házassága is diplomáciai siker, hiszen VII. Lajos francia király lányával kötött házasságával Franciaország szövetségese lett, így a németek nagyhatalmi ambícióit korlátozhatták.
- Külpolitikai tekintélyét bizonyítja, hogy közvetített a bizánci császár és a német császár között kialakult viták rendezésében.

Források:

Megadott szakirodalom

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020

2. feladat

p) Augustus önéletrajzából - Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 37. o.

képi forrás

l) https://index.hu/tudomany/tortenelem/2014/08/19/ketezer_eve_halt_meg_augustus/ (2025.11.09.)

m) <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/hadvezerek/caesar.html> (2025.11.09.)

4. feladat

a) Pont du Gard <https://latvanyossagok.hu/a-10-legszebb-okori-vizvezetek/> (2025.10.27.)

b) Szeged – Zsinagóga (fotó készítése:2024. május 27.

c) Assisi – Szent Ferenc Bazilika (fotó készítése: 2021.október 30.)

d) Kariatidák – Athén *Művészeti lexikon II. (F–K)*. Főszerk. Zádor Anna, Genthon István. 3. kiad. Budapest: Akadémiai. 1981. 566. o.

e) Vérző Megváltó temploma – Szentpétervár <https://vinpet1942.blogspot.com/2016/03/a-verzo-megvalto-templom.html> (2025.11.03.)

f) Kék Mecset – Isztambul <https://vilagutazo.net/uticelok/kulfoldon/2015/08/03/isztambul-latnivaloi-kek-mecset/> (2025. 10.25.)

6. feladat

b)-c)-d)-e)-f) Weisz Boglárka: Királyi jövedelmek az Anjou-korban= Rubicon, 2012/ 6. 36-38.o.

g) képi forrásai

1. <https://numizmarket.hu/katalogus/details/45/11300> (2025.10.30.)

2.Weisz Boglárka: Királyi jövedelmek az Anjou-korban= Rubicon, 2012/ 6. 37.o.

X <https://ado.hu/ado/kis-magyar-penztortenet-2-resz/> (2026.11.22.)

8. feladat

a) Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 110. o.

Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 111. o.

b) Történelem 9. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György, Alföldi Nyomda, Debrecen, 2020. 130-131.o.

c) Történelem 9. Tananyagfejlesztő: Borhegyi Péter, Dr Szabados György 1. kiadás, 2022. Alföldi Nyomda, Debrecen. 104.o

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9/lecke_04_029 (2025.10.25.)

Történelem 9. Tananyagfejlesztő: Borhegyi Péter, Dr Szabados György 1. kiadás, 2022. Alföldi Nyomda, Debrecen. 105.o.

12. feladat

a) <https://festomuveszekvilaga.hu/reneszansz/> (2025.11.03.)

b) <https://csodalatosmagyarorszag.hu/hirek/itthon/800-eves-a-jaki-bazilika-magyarorszag-leghiresebb-roman-kori-temploma/> (2025.11.03.)

c) https://www.magyarharangok.hu/bp_1.html (2025. 11.03.)

13. feladat

<https://www.magyarkurir.hu/hirek/piroska-egy-arpad-hazi-magyar-kiralyany-bizanci-tronon-012> (2022. 11.23.)

14.feladat esszé

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9/lecke_05_041.html (2025.11.10.)

<https://www.ocist.hu/a-kozepkori-zirci-apatsag> (2025.11.10.)

<https://szentgotthard.hu/hu/kiemelt-hirek/kedvcsinalo-a-varkerti-tanosvenyhez-az-egykori-kozepkori-monostor.html> (2025.11.10.)

Herber-Martos-Moss-Tisza: Történelem 3. Reáltanoda Alapítvány,1994.181-183. o.